

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่ม ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๑/๑)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมความในวรคหนึ่งและวรคสองของมาตรา ๒๓ เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่าพนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสืบสวนและมีฐานะเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตัวรวจทั้งกรณีก่อนเป็นคดีพิเศษและหลังเป็นคดีพิเศษ

(๓) เพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการกันบุคคลซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำการผิดเป็นพยาน (เพิ่มเติมมาตรา ๒๓/๒)

(๔) แก้ไขความใน (๑) (๒) ในวรคหนึ่งของมาตรา ๒๔ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการใช้อำนาจค้นโดยไม่มีหมายทั้งกรณีสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ

(๕) แก้ไขข้อความในวรคสามของมาตรา ๒๔ ..ตั้งแต่ระดับ ๗ ขึ้นไป... เป็นระดับชำนาญการขึ้นไปด้วยเพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ที่ กพ. กำหนดใหม่

(๖) แก้ไขความในวรคหนึ่ง วรคสอง (๑) และ (๒) และวรคห้า ของมาตรา ๒๔ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการใช้อำนาจทั้งก่อนและหลังเป็นคดีพิเศษในการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารฯ

(๗) ยกเลิกความในมาตรา ๒๖ แก้ไขบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษเพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขในมาตรา ๒๕

(๘) แก้ไขความในวรคหนึ่งของมาตรา ๓๐ เพื่อให้การตั้งที่ปรึกษาคดีพิเศษ สามารถกระทำได้ทั้งในชั้นสืบสวนก่อนเป็นคดีพิเศษและในชั้นสอบสวน

(๙) เพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่และการใช้ดุลพินิจของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ หรือบุคคลใดที่ร่วมปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษที่ได้กระทำไปโดยสุจริต และให้ความช่วยเหลือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวถูกดำเนินคดีไม่ว่าเป็นคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีปกครอง (เพิ่มเติมมาตรา ๓๔/๑)

(๑๐) ยกเลิกบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้บัญชีท้ายตามพระราชบัญญัตินี้แทน (มาตรา ๑๑)

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้มีการบังคับใช้มาแล้วเป็นระยะเวลาหนึ่ง ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งมีรูปแบบอาชญากรรมมีความซับซ้อนมากขึ้น จึงเห็นควรเพิ่มบทบัญญัติบางประการซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการสืบสวนสอบสวนให้มีความเหมาะสมสมที่ให้สามารถนำมายังคับใช้ในการดำเนินคดีพิเศษได้มีประสิทธิภาพ เช่น การกันบุคคลที่ร่วมกระทำการผิดเป็นพยาน การใช้อำนาจพิเศษในชั้นสืบสวนก่อนเป็นคดีพิเศษ การให้ความคุ้มครองเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ สมควรปรับปรุงเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนปรับปรุงการกำหนดความผิดตามที่ระบุในบัญชีท้ายให้สอดคล้องกับเจตนาของนักกฎหมายในการก่อตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษที่มุ่งเน้นในการดำเนินคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

-๑-

พระราชบัญญัติ
การสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่...)
พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อให้การดำเนินคดีพิเศษเป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการตระหนาราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในวรคหนึ่งของมาตรา ๒๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๑/๑ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดอันเป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเจ้าพนักงานของรัฐที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษส่งเรื่องไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในวรคหนึ่งและวรคสองของมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๓ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสืบสวนและสอบสวน และเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่หรือพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แล้วแต่กรณี

ให้เจ้าหน้าที่คดีพิเศษมีหน้าที่ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรคหนึ่งเพียงเท่าที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมอบหมาย ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา”

/มาตรา ๔ ให้เพิ่มความ...

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๒๓/๒ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗

“มาตรา ๒๓/๒ บุคคลซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำการผิดในคดีพิเศษ หากได้ให้ถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นประโยชน์สำคัญที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีกับตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนที่สำคัญ อธิบดีจะกันผู้นั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้

หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการปฏิบัติตามมาตรานี้ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่ กคพ. กำหนด”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความใน (๑) (๒) ในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.๒๕๔๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑) เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจค้น เมื่อมีเหตุสังสัยตามสมควรว่ามีบุคคลที่มีเหตุสังสัยว่ากระทำการผิดตามพระราชบัญญัตินี้หลบซ่อนอยู่ หรือมีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำการผิดหรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำการผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าเนื่องจากการเนื่องจากว่าจะເຫາหมายค้นมาได้บุคคลนั้นจะหลบหนีไป หรือทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม

(๒) ค้นบุคคล หรือyanพาหนะที่มีเหตุสังสัยตามสมควรว่ามีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำการผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำการผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในวรรคสามของมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“เฉพาะการใช้อำนาจตามวรรคหนึ่ง (๑) นอกจากพนักงานสอบสวนคดีพิเศษต้องดำเนินการเกี่ยวกับวิธีการค้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษแสดงความบริสุทธิ์ก่อนการเข้าค้น รายงานเหตุผลและผลการตรวจค้นเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาหนึ่งชั้นไป และบันทึกเหตุสังสัยตามสมควรและเหตุอันควรเชื่อที่ทำให้สามารถเข้าค้นได้เป็นหนังสือให้ไว้แก่ผู้ครอบครองเคหสถานหรือสถานที่ค้น แต่ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้นให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษส่งมอบสำเนาหนังสือนั้นให้แก่ผู้ครอบครองดังกล่าวในทันทีที่กระทำได้และหากเป็นการเข้าค้นในเวลากลางคืนภายหลังพระอาทิตย์ตก พนักงานสอบสวนคดีพิเศษผู้เป็นหัวหน้าในการเข้าค้นต้องเป็นข้าราชการพลเรือนตำแหน่งตั้งแต่ระดับชำนาญการขึ้นไปด้วย”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๕ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารอื่นได้ซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสารสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้ เพื่อประโยชน์ในการกระทำการผิด พนักงานสอบสวนคดีพิเศษซึ่งได้รับอนุมัติจากอธิบดีเป็นหนังสือจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็ได้”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกความใน (๑) (๒) ในวรรคสองของมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.๒๕๔๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๑) มีเหตุอันควรเชื่อว่ามีการกระทำความผิดหรือจะมีการกระทำความผิด

(๒) มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะได้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดจากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในวรรคห้าของมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.๒๕๔๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“บรรดาข้อมูลข่าวสารที่ได้มาตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาเฉพาะข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งได้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่ง และให้ใช้ประโยชน์ในการสืบสวนหรือใช้เป็นพยานหลักฐานเฉพาะในการดำเนินคดีดังกล่าวเท่านั้น ส่วนข้อมูลข่าวสารอื่นให้ทำลายเสียทั้งสิ้น ทั้งนี้ ตามข้อบังคับที่ กคพ. กำหนด”

มาตรา ๑๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.๒๕๔๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๖ ห้ามมิให้บุคคลใดเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ได้มาเนื่องจากการดำเนินการตามมาตรา ๒๕ เว้นแต่เป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งได้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๕ และเป็นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่หรืออตามกฎหมายหรือตามคำสั่งศาล”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.๒๕๔๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๐ ในการสืบสวนและสอบสวนตามพระราชบัญญัตินี้ หากมีเหตุจำเป็นต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นพิเศษ อธิบดีอาจแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านนั้นเป็นที่ปรึกษาคดีพิเศษได้”

มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.๒๕๔๗

“มาตรา ๓๔/๑ ในกรณีที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ หรือบุคคลใดที่ร่วมปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ ถูกดำเนินคดีไม่ wła เป็นคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีปกครอง เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ และไม่ wła จะถูกฟ้องในขณะดำรงตำแหน่งหรือเมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้ว ให้กรรมสอบสวนคดีพิเศษ มีอำนาจให้ความช่วยเหลือในการต่อสู้คดีแก่บุคคลดังกล่าว หรือในกรณีที่พนักงานอัยการมิใช่เป็นผู้ฟ้องอาจขอให้พนักงานอัยการเข้าแก้ต่างให้บุคคลเหล่านั้นก็ได้ การให้ความช่วยเหลือดังกล่าวให้รวมถึงค่าใช้จ่ายและค่าทนายความด้วย ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ กคพ. กำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่และการใช้ดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ หรือบุคคลใดตามวรรคแรก ในการมีความเห็น แต่ คำสั่ง ในการตรวจสอบ สืบสวน สอบสวน หรือมีความเห็นทางคดี ตามกฎหมาย ซึ่งได้แสดงเหตุผลอันสมควรประกอบแล้ว และได้กระทำไปโดยสุจริต ย่อมได้รับความคุ้มครอง”

มาตรา ๑๔ ให้ยกเลิกบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้บัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิก

- (๑) กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษเพิ่มเติมตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗
- (๒) กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษเพิ่มเติมตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘
- (๓) กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษเพิ่มเติมตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๙

มาตรา ๑๖ ให้บรรดาคดีพิเศษตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ เดิม และคดีพิเศษตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ถูกยกเลิกตามมาตรา ๑๓ ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษในวันก่อนวันที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ ยังคงเป็นคดีพิเศษซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

บัญชีท้าย (ร่าง) พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ ฉบับที่ ... พ.ศ. ....

- (๑) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน
- (๒) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน
- (๓) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ
- (๔) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้า
- (๕) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด
- (๖) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- (๗) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์
- (๘) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร
- (๙) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
- (๑๐) คดีความผิดตามประมวลรัชฎากร
- (๑๑) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร
- (๑๒) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิตร
- (๑๓) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์
- (๑๔) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
- (๑๕) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
- (๑๖) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยแร่
- (๑๗) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน
- (๑๘) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย
- (๑๙) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า
- (๒๐) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้
- (๒๑) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ
- (๒๒) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ
- (๒๓) คดีความผิดตามประมวลกฎหมายที่ดิน